

Universal Declaration of Human Rights - Ditammari

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Oniti ba we a kpenniti kutenku yandú

Yetanfɔte yie yie me

Ti do kenye ke tú dɛɛ te ke sɔkesɔke yi bo ke kutenku naati tipiiiti timɔũ, dɛ tú omɔũ yi do nke dɛ otɔu muwɛrimu ɲo kperɛ yĩnke,

Ti do kenye ke tú isɔke ɔɔ nyo di peite koo mɔũ wee wɛnte ke ndo bee ite koo wuu, ke yɛ ti bo yĩme ke nkari ke dɛ tinaati ke ti naa tiɔɔti, ke ba nde ti me mba yo mesemme, oniti ti dɛ ɲmanti, dɛɛ tú kete,

Ti do kenye ke tú oniti ne oniti ɲme, ti tũ mbo nde mu titɔbe, ocĩiri nde okperi ko okperi dɛ ocĩiri, ke yɛ dɛmɔsikaandɛ kɔ nde cooti yĩnke,

Ti do kenye ke tú initi wuo nyimɔu do kenkari ke naati keyɛ itɔbe kpei,

Ti do kenye ke tú initi wuo kutenku yandú dɛneni dɛpatri keparku dɛ myɛɛke ne oniti ba we, kó dɛyetri ke tú oniti pokua oniti dɔua, omɔũ yi cãã nne otɔu; ke dɛɛ te ke iwuo nyimɔũ do nkewɛnne ke mpĩ kebeu ne dɛ bo naatime tipiiiti timɔũ,

Ti do kenye ke tú yeheke ye mɔũ ye kari kewɛnne mu kutenku yandú ko dɛtĩnni kɔbe ketú ti do ke nde menke weti dɛɛ cɛnke tukune oniti kó mufommu ne o borime,

Ti do kenye ke tú ti bo wɛnne me dinnu maɔimaa dɛɛ tukune oniti kó mufommu byeeke dɛɛ bo nte ke ti baa yete kuce,

Iwuo nyimɔũ kó dɛtinni dɛdyeeɛ piɛeku ke heu ketú

Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yanda tu:

Iboti imɔũ ne itensaake imɔũ do nkewɛnne dɛnuu kepĩ ndɛpatri dɛi ko tinaanti ne i yemme kepã itɔbe itye nde yĩnke ke nyɛ dɛɛ túme oniti ko mufommu yeheke yemɔũ dɛwɔme; oniti ba we, a cɛnke bo dɛl hei, a do nke ti nyɛ ke ti kpenni.

Ditanfɔtri 1

Oniti ti pei nde omɔũ yi kpaatri otɔu, ke yɛ oniti ba we, o yi do nne fehɔfe; o mɔkemu mɛcii kehã meyemme. Ti tú ne do kenye ti tɔbe mbe ke yie mii ba nkwuo ko otɔu dɛu.

Ditanfɔtri 2

Oniti ba we: oniti sɔua, o peia oniti sɔua, oniti pokua, a cɛnke tú wee boti, a feu tekote dɛbo ndaa, a dɔu nkuyie mmaku botinkua nkua, a tũ ɲwee pɛɔtik boti cɛn kaa, a kari ke yũmpuraa, a do nɛdawanfe nɛa, a tú kuhɔuku nkua, dɛ yi do ɲomɔũ bo dɛ ciite a kperɛ yĩnke.

Ke wɛtike, ba kaa hei túdɛ ke domme, omɔũ yi do ke nda kɔɔnne ke ɲmanti o bo dɛ byɛeti a yienni mɛɛ kpei noyɛɛ nyoo cyɛɛ.

Ditanfɔtri 3

Oniti ba we, a niti tɔu yi do nke dɛa kakii ke ɲmanti o bo dɛ tanneme kufɔtitenniku.

Ditanfɔ̃tri 4

Omɔũ yi ɔo nkeɔɔ otɔu kuɔaaku ke ɲo senni; oniti me nyi mɔke muwɛrimu o bo fiteme otɔu koo naa nku ɔaaku.

Ditanfɔ̃tri 5

Omɔũ yi ɔo mbe ɲo ɔuku sɔ̃ntike fɛpaãpyefe tɛme, ɲo me nyi ɔo nke nɛuri kukpetinkú kɔ̃mme ke cĩrme.

Ditanfɔ̃tri 6

Oniti, a cɛnke bo kee byeeke a ɔo kenyɛ ɔee ci ne ɔee yi ci koomɔũ ba ɔa soute.

Ditanfɔ̃tri 7

Dikotinuú tú timɔũ kó kuɔɔpiku nku. Okoti, ɔebire, onitiɔou onitipoku, okpaati, ociiri kuhɔuku, ba wuo, ɔikotinuú ɔii o kã̃ke.

Ditanfɔ̃tri 8

Koomɔũ sente ɔikotinuú ke ɔaa wɛ̃nte, a baa yĩ hũti hũti; a bo o tɔ tibeenti nti ke ɔe kó tinaantii ke nkú.

Ditanfɔ̃tri 9

Be baa na ke sɔ̃nte kepĩ ɲomɔu ko o kpetine yoo ko o ɔenne ɔiheĩ.

Ditanfɔ̃tri 10

Oniti ba we, ke be ɔaa yu tibeenti yoo be ɔa pĩ nne timati, ɔibeentĩnni kɔbe ɔo nke ɔaa bekemu ke ya ɔeɔomme ke ne na ke tikwuɔ.

Ditanfɔ̃tri 11

1. Ke be tú omɔũ caare ke mu nyi o bekenɛ keya ke mɔmmwɔɔ ɲme yoo siyaabisi nsi o tu mmu yi yɛ timati tibeenti ti bo tibatɛ.

2. Oniti kaa caare ɔemare ke sɔ nke ɔikotinuu kó ɔipatri yi tú ɔe ci, a yi ɔo nketa ɔitou; ke ɔe me mbaa sɔ mbe ɔo nkeyetoo keywɔɔ ɲa to ɔeyĩnke be ɔɔke baa tɔ̃nte.

Ditanfɔ̃tri 12

Omɔũ yi ɔo nketa we yi te tiinaan ti myeɛke, keyɛ, ɔe ɔɔ me nyĩ kaa wɛ̃nte otɔu ke ɔe yaa naa nne ɔikpanni. ɔikotipatri me nnaa mmu kekpa nɔeyĩnke ke ɔe you.

Ditanfɔ̃tri 13

1. Oniti ba we, a bo na keyite ke ncenti a yemme ɔɔme kaa pɛensiri ɔii hei a kàri.

2. Kaa me nyite kekɔte kee byeeke, ba ɔiihei kece, nkeɔee a bo na kekonnimu ɲa cyee, a ɔo ɔiimɔ̃nni.

Ditanfɔ̃tri 14

1. Ke be ɔaa ɔo meyei ke ɔaa harine ba a yi mɔke ɔifɔ̃tɔɔ a bo na keyite kekɔte kesɔre a me nɔɔ ɔiihei; ɔe kó ɔiihei kɔbe me nyi ɔo nke ɔaa beti.

2. Be me ne yi yɛ kaa yeke ke be ɔa kwuɔ nne tipiiti timɔũ, be nɔa wuo kaa ɔɔɔri a ɔɔme.

Ditanfɔ̃tri 15

1. *Fɔ̃ ɲoniti, a ba ɲfou ke bo ke yi yɛ a boti tuku.*
2. *Omɔũ yi ɔo nke yetene sɔ̃ntike ɲotɔu o ko kuboti tuku; ke weeme nne ɔo ne omaa o bo namu ke naanne kuboti tɛku.*

Ditanfɔ̃tri 16

1. *Oniti, kaa cɛ̃nke baa nkede, a bo na kepwoke yoo a yenke a me ndɔwe ke ɔi hã̃nne tɛcyɛ̃tɛ. Oniti ne o poku, omɔũ yi ɔo kensei otɔu fɛ̃nɔ̃nfe ke nkemmune ɔi bo yate ɔ̃iyie ke nsa ke ɔ̃iborime yi maa.*
2. *Onitidɔu ne oniti poku ke be ti nake ti kwuɔ otɔu mɔu tenke yi ɔo ke nkɔɔ ke firi becwooke kefi ke ɔe fi.*
3. *Ne yaaro tɛcyɛ̃tɛ tɛe baa kóti ke tɛcyɛ̃tɛ yi bo kunaamunku yi bo kuboti me nyi bo.*

Ditanfɔ̃tri 17

1. *Oniti ba we, a bo amma ndaa, ɔi sũmaa, omɔu yi ɔo nke nkɔ̃ɔnne otɔu o kpere yĩnke.*
2. *Omɔũ yi ɔo nke sɔ̃nte kefeete otɔu kpere ne muwẽrmu.*

Ditanfɔ̃tri 18

Oniti ba we, omɔũ yi ɔo nke nda kɔ̃ɔnne a yemme me ɲãti kpei; omɔũ ba nda kɔ̃ɔnne a ɔumme kuu nyeinku yoo a feume muu ntentaa yoo a yi ɔumme kuyie maku ame nyi feume mutaã mamu kpei kaa ɔo ketike, a bo youmu kuyienɔummu maku kó meborime ke twote meteme; a bo amaa ndaa, di sũmaa, ɔikɔ̃mbɔ̃ɔti yi ɔo nke ndwo ɔi bo ndumme ɔikó kuyie ɔidɔku yoo ɔi ndaku mekwuɔ ndi bɔke kepaã nsikoo becirbe, ke haa ɔokó yebaa nke twonko itye ndibi, ba oniti kaa bó kee byeeke.

Ditanfɔ̃tri 19

Ba we, kaa yemme hãti a bo na ke ti beimmu omɔu me mba na ke ɔaa kɔkenɛ tiyĩnke; ba we, a bo na kebeke a ɔoti ɲa ninte kee byeeke, ke ti two ɲa me ndɔwe ne a ninte tii naanti kó kuboti.

Ditanfɔ̃tri 20

1. *Oniti ba we, a bo namu kewẽ̃nne ketiinne a kɔbe a me ndɔbe ke ɔi nake ɔi kpeti; a bo namu ke mbo ɔitinni a me ndɔri myeẽ̃ke, ɔindi yemme cɛ̃nke ba ɲa tiyeiti, ɔi cɛ̃nke ba ndɔri meyei.*
2. *Omɔũ yi ɔo nke tanne otɔu ɔitĩn ni mari myeẽ̃ke ne muwẽrimu koo yemme yi ɔido.*

Ditanfɔ̃tri 21

1. *Oniti ba we, a ɔo nke ndakemu a hei kó mufommu byeeke kó tinaanti ba kaa yi ha ɔitĩnni ɔii tɔ kutẽnku ɔimyeẽ̃ke; a ɔo ke ntee n nemu bee pĩ nne ɔimɔũ ɔi kó ɔiyetri.*
2. *Ba we, a bo namu, ke nsa kaa kɔbe cenke ɔaa ɔeite, kempĩ ɲa hei bo ncenti mee boti ke ɔe nsie mutɔ̃mmu yĩnke.*
3. *Bekpaatibe ɔo ke ndɔ̃ri siheikembii ɔo mee borime ɔihẽi myeeke; yepate yee tu ndo nke nii cwɔ̃ weti weti ba bɔkebɔke ba mbo, ke na keceete ɔitinni kotri kekanne ɔipanni. ɔekó mupaticɔ̃rimu mɔ̃nni, omɔu yi ɔo ke nkɔ̃ɔnne otɔu ke fĩnko o yemme, keyẽ̃ ɔihẽi kó meborime yi tú omɔumaa kɔ̃mme, omɔũkoo ɲmeẽ̃te me nyi tú otɔũ kou.*

Ditanfɔ̃tri 22

Oniti ba we, fɔ̃ teheikembite a tẽ̃nke yi ɔo kewẽ̃te ke nsenni ɲacyee; tiɔawanti yi kpa a nne ɔo nke yetoo kemɔ̃te a kpere kepete itye nyii bo nte kaa na kenye ɔee ci ne ɔee yici; ɔemɔũ memme ɔee bo nte kaa naa ɲoniti keye a fei

yekeke tū nđo nke ntee nyetobe deqebyeke. Oniti, kaa me nyi cote be ɔɔ yi nđaa too titcuti.

Ditanfɔtri 23

1. Ba we, a ɔo nke mmoke mutɔmmu ɲa pimmu, ke waa ɲa ɔɔmu ke mpɪ ke de ɔaa naati; omɔu tu nyi do nke nkpa mutɔmmu.
2. Bee pɪ mmutɔmmu mamumaa ke bekuute ma, be tɔnfeinti ɔo nke mmamu.
3. Wee cɛnke pɪmmu mamu, o ɔo nke cu o kɔnyonku; keyɛ de bo nteme koo na ke nfou ne o cyɛɛte kɔbe ke ba ɲaari.
4. Ba we, kaa ɔo a bo namu kewɛnnene betɔmpitibe tɔbe ke di hɛnne yentɔntire ke ɲmɛ ndinuu kefeete ɔimaa.

Ditanfɔtri 24

Oniti ba we, a ɔo nke nii cute mutɔmmu kehompe kekote tikweiti; a yi ɔo nke nii mpi mutɔmmu kukpetinku tehompute be me mbaa keete a ɔiiti.

Ditanfɔtri 25

1. Oniti ba we, a ɔo nke nfou ke de wenni kaa kɔntii nnaati, fɔ ne ɲa cyɛɛte kɔbe; a ne bo na kaa fommu ɲmenni kaa yimoke a yommaa a yi moke tiyaati, a yi moke a ɔɔude, kaa me mmɔ ɲa ba na ketaa ɲamaa. Wee mɔnte mutɔmmu, wee mɔ, kuhɔuku, okupoku yoo okuɔu, opokoti yoo oɔakoti, ticite dekewe, wee cenbo mesemme myeeke be yi ɔo nkó yoo demyeɛke koo nfeuri.
2. Ti ɔo nke ɔo kenye tisaponyɔti ne tibi kpei mesaaibi imɔu: opopɔpɔri kpeia, ipocɔutebia, ipocɛmbia, ba i, i yi ɔo nkensenni.

Ditanfɔtri 26

1. Oniti ba we, a ɔo nkentye, ke na kepete mecii. Omɔu yi ɔo nkeyieeti ke na ketanne o bire ɔakɔri sampɔu. Ibi imu demare yi ɔo nke baa ta dekó ɔakɔri. ɔakɔribɛ bebebii bee myeeke mutɔmmu ɔo nkepite tipiiti timɔu ndi; bee ko yepate kpenɛ kpenke ke ɔo mbee ta ɔakɔri odyeebe bemɔu be bo na ketamu ke be cɛnke ɔo.
2. ɔakɔri ɔo nketwo ndɛbire itye nke de benke de bo ime kenaa ɲoni ti keyɛ oniti ba we, a ɔo nke nkpeni ti mufommu myeeke. ɔakɔri ɔo nkeɔɔ ke benitibe kee betɔbe tɔmu ke bonkune beyemme kekwa mbetɔbe mesemme, ke iboti imɔu kuteku yandú nđo itɔbe, ke initiboti kuteku yandú kó ɔitinni ɔidyɛeri dii me ɲari ke ɔo kepau nyekpare ke ɔi na ke yepau nke kuteku narke tipiiti timɔu.
3. Ibi yembe bee ɔoke ɔo nkenyɛ weti weti bebi ɔo nkepete iitye ne i ɔo nkebebii muutɔmmú.

Ditanfɔtri 27

1. Oniti ba we, be ɔɔ ɔa bantene a ko kuboti kó meborime; a ɔo nkebaa: nte ɔifɔnni, nte ɔikútri me ndomme. A ɔo mbee ɔaatwoɔ mecii kaa munkɛ metwo mbetɔbe ke kuteku nnaati keɔimɔu ɔipete mesaa.
2. Be tú oniti centine ɲo sɔu; obaribenti me nyi yari ohauti. Oniti tú mpɪnne mu o mu nyo nne.

Ditanfɔtri 28

ɔipatri ɔidyɛeri ɔi ntú ba we, o ɔo nkeyetoo mu ke bɔkebɔke ba mbo kupiku maku; ke memme ɔoke ti ba na kepete mesaa.

Ditanfɔtri 29

1. Oniti ba we, kaa poo ɲaboti yoo ɔitinni a bo ɔi myeeke a nyɛ kaa poo ɲamaa ndi.

2. *Omɔũ yi ɔo nkeɔɔ otɔu o yi ɔo ke bee wee ɔɔre omɔmmwɔɔ, keyɛ oniti ne oniti ɣme ke ti ɔo nkenvari ke wɛte keɔe titɔbe.*

3. *Fɔ wee yi ɔo mekɔmmɛ a bo ntũ seiɣme kutenku yandú kó ɔipatri ɔidyɛeri me nyɛ nde ndomme.*

Ditanfɔtri 30

Ɖipatri ɔi myɛɛke, tinaanti mati yibo ke ndonne ɔihe i mari, ɔitĩnni mari yoo oniti ɔo o tisenkri, kennau kewãa ɣwãa, ke faari faari ke hati bɔkebɔke. Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yandu.
